

?Els catalans fem «coses»

«La fi del planeta no arribarà per les excuses dels que no reciclen, sinó més aviat per la idea que el creixement econòmic il·limitat és desitjable»

Hi ha un anunci de la Generalitat que ens vol animar a reciclar mitjançant la forma més baixa de xantatge emocional; el que, a sobre de culpabilitzar-te, ho fa amb mentides. "Les teves excuses estan acabant amb el nostre planeta", diu una dona jove. Abans han passat diverses persones dient "no tinc espai", "ja ho faran els altres per mi", "no tinc temps", "jo sol no canviaré res" i altres excuses, intercalades amb imatges catastròfiques (i certes) del planeta.

La fi del planeta no arribarà per les excuses dels que no reciclen, sinó més aviat per la idea que el creixement econòmic il·limitat és desitjable, pel consumisme extrem en què vivim (i que potencien els anuncis que van abans i després d'aquest del reciclatge, també a la televisió pública) i pel capitalisme desprietat en general. Que el rendiment econòmic que beneficia uns pocs passi per davant dels interessos no només de les persones, sinó també del planeta, això és el que ens abocarà a la fi dels temps. Si és que ha d'arribar la fi dels temps, perquè sense gaires fonaments tinc l'esperança que encara podem canviar les coses.

Quan fa un temps es va imposar que les bosses de plàstic que donaven a les botigues s'haguessin de pagar, per tal de mirar de reduir-ne el consum, no ens vam queixar gaire. La majoria ho vam trobar raonable i vam fer com quan érem petits: dur la bossa (de roba, de reixa, de vímet) de casa. Si un dia te la deixes, la compres i la guardes per reutilitzar-la en un altre moment. Les empreses tampoc no van queixar-se: no representava cap cost per a ningú més que per als consumidors. Va ser una llei fàcil d'aplicar.

Què passaria si el govern limités els residus que poden produir les empreses? Si es controlés la petjada ecològica de les empreses, i els que es beneficien econòmicament de destrossar el planeta de debò haguessin de tenir negocis ecològicament responsables o tancar la paradeta? Seria tan fàcil d'aplicar? Segur que no, però en canvi el benefici general seria immediat. Com pot el mateix govern que ens diu que "les nostres excuses acaben amb el planeta" promoure que vinguin creuers gegants i ultracontaminants? O alegrar-se de l'èxit econòmic d'empreses que contaminen més que tota la població junta?

L'anunci és indignant perquè és hipòcrita i perquè va dirigit a la baula feble de la cadena, la que no té *lobbies* i té consciència. Però alhora té un efecte tranquil·litzador que impedeix que demanem mesures realment efectives contra la destrucció del planeta: si separem les deixalles podem seguir consumint sense remordiments, perquè tot això es recicla i aquí no ha passat res. Podem tenir la consciència tranquil·la, perquè ja estem contribuint a "salvar el planeta". Fem el que podem. O això ens volen fer creure. Ens tenen entretinguts separant i amb això complim la quota verda. És una manera més de promoure solucions individuals (inefectives a gran escala) a problemes col·lectius d'arrels més profundes. I sense qüestionar l'individualisme, no fos cas que se'ns acudís exigir compromisos socials als grans senyors del capital.

Si hi pensem bé, és normal que a en Rajoy li agradés tant que els catalans féssim coses. Mentre tenim una tasca (petita, ineficient) que ens faci pensar que contribuïm en la mesura en què podem (i sense escarrassar-nos-hi gaire) a solucionar un problema que no depèn només ni principalment de nosaltres, no estem empenyant perquè els que més hi poden fer facin la seva part. Digue'n separar els residus, digue'n anar a manifestar-te de tant en tant per la independència, digue'n solidaritzar-te amb el feminisme per twitter (i ja està).